

5. MÓZES VÉTKE ÉS MENEKÜLÉSE

(2Móz 2,11–25)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BOROS, I. (szerk.), Jeromos kommentár. Az Ószövetség könyveinek a magyarázata, Budapest 2002. PÁKOZDY, L. M., Bibliaiskola, Budapest 2007.

TÓTH, K., Mózes öt könyvének magyarázata. in: JK, Budapest 1995.

Magyarázatos Biblia, Budapest 1997.

BARTHA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.)

Mózes gyilkosságának története:

Mózes különleges helyzetben volt: származása szerint héber, neveltetése szerint egyiptomi. Tudatában volt származásának. Amikor szemtanúja lett egy erőszakos cselekménynek, kiderült, hogy a kettős hovatartozása közül melyikkel azonosult jobban: az eredeti családjához érzelmileg jobban kötődött. Itt kezdődött Mózes visszatérése az egyiptomi létből a héber létbe. Nem derült ki a történetből, hogy miért is ment ki Mózes a kényszermunkát megnézni. Ez a szemle azonban örökre megváltoztatta az életét. Mózes gyilkolt. Az itt használt héber szó nemcsak ütlegetésre, hanem agyonverésre is vonatkozik. Ezzel tulajdonképpen egyszemélyben ítélte el az egyiptomit, és hajtotta rajta végre az ítéletet. Bár ezt a gyilkosságot egy erős felindulású harag előzte meg, szándékos volt.

Az Újszövetség megemlíti ezt a történetet. István a védőbeszédében Mózes cselekedetét úgy értelmezte, mintha már Mózes ekkor tudta volna azt, hogy Isten általa vezeti a népet. Mózes igazságérzete szerint cselekedett indulatból. István a beszédében azzal menti fel Mózeset ez alól a tette alól, hogy egy bántalmazott ember védelmére kelt, és miatta állt bosszút.

A gyilkosság után Mózes büntudatot érzett. Próbálta eltitkolni tettét, hogy megússza a következményeket. Próbálta eltitkolni, de nem tudta. Lelepleződött, és nem maradt más lehetősége az életben maradásra, csak a menekülés.

Jézus tanított arról, hogy *„nincs olyan rejtett dolog, amely le ne lepleződnék, és olyan titok, amely ki ne tudódna, és ismertté ne válna.”* (Lk 8,17)

Kiszakadt mindkét közösségből, amelyhez addig tartozott. Önmagát zárta ki a világából. Menekülése során a midjániták között talált menedékre. A midjániták vándorló nomád nép volt, amelynek tagjai között voltak kereskedők és harcias beduinok is. A fáraó udvarában mindennel kiszolgált, fényűző élethez szokott férfi egyszerre magára utalt lett, és egy olyan közösségbe került, amely egészen más volt, mint amit ismert. Az, akit egyiptomiként tisztelet övezett, jövevényyé vált. Annak, aki fényűző életet élt, immár a pásztorok egyszerű életmódjával kellett megelégednie. Mózes kiérdekelte egy midjánitai pap vendégszeretetét azzal, hogy megvédte a lányait. A Réuel név jelentése: Isten barátja. Jövevénységét fejezi ki Mózes azzal, hogy első fiának a Gersóm nevet adja, ami ezt jelenti. *„Jövevény voltam idegen földön.”* (2Móz 18,3)

Ez az időszak előkészületi idő volt Mózes számára. Megismerte a vándorló életmódot. Mózes egy bibliai emberöltőnyi időt, negyven évet élt így.

Gyilkosság:

A Biblia tanítása szerint az élet Ura Isten. Ezért életet adni és elvenni is kizárólag neki van joga. A gyilkossággal az ember Isten helyére akar lépni. A gyilkosság nemcsak az ember, hanem együttal Isten ellen való bűn. A mózesi törvények nem egyforma módon értékelték a különféle öléseket. Megkülönböztetnek szándékosan és nem szándékosan elkövetett emberölést. A

menedékvárosok arra szolgáltak, hogy ha valaki nem szándékosan, hanem véletlenül oltotta ki valakinek az életét, kegyelemben részesüljön, és ne kelljen a tettéért a saját életével fizetni. (4Móz 35,16 kk.) A próféták sokszor beszéltek arról, hogy Isten bosszút áll az ártatlanul kiontott életért (1Kir 21). Jézus Tízparancsolat-magyarázata szerint már az is ölésnek számít, ha valaki a szívében ilyen érzéseket dédelget.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A harmadikos gyermek a heteronóm erkölcsiség talaján áll. Erős a szabálytudata, amit leginkább az adok-kapok elven és a szabályt létrehozó személyek jelenlétében, vagy odaképzésével tart meg. Mindezek háttérében a büntetés-jutalmazás tapasztalata áll.

A gyermekben még nem fejlődött ki az egzisztenciális bűnfogalom. Csak bűnökről, vétkekről tud. Ne Mózes bűnös személyéről, hanem Mózes vétkeiről, bűnös tetteiről beszéljünk, azok következményeiről és a lehetőségekről!

A gyermekek ebben a korban már ismerik a saját gyengeségeiket, hibáikat, gyakrabban, vagy rendszeresen elkövetett vétkeiket, de saját maguknak is nehezen vallják be. Leginkább eltusolni, elhallgatni vagy másra kenni akarják. Mózes vétkére is keresik a magyarázatokat, kifogásokat. Próbálják igazságosnak feltüntetni. Ha tapasztalataik alapján a vétket megszegyenítés, kemény büntetés követi pusztán, nem a helyrehozás és a szívbéli megbocsátás, a kibúvókat keresik. A bűnbocsánat, a jóvátétel lehetőségei adottak, amelyek felbátorítják a gyermekeket is, hogy vállalja fel tetteit, még az elhibázottakat is.

Mózes vétkét ne kisebbítsük! Beszéljünk a vétek következményeiről, a közösség, a gyökerek elvesztéséről, és beszéljünk az újrakezdésről is! Éppen a vétek nagysága mutatja fel Isten bűnbocsánatának az erejét, hatalmát. Isten még a legnagyobb vétkeket is megbocsátja, ha megbánjuk, és a legbűnösebb embernek is ad lehetőséget a szabadulásra, változásra, újrakezdésre, sőt, nagy tervei is lehetnek vele.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon példák által a vétkekről beszélni segítséggel. • Tudja segítséggel elmondani Mózes ifjúkori vétségének történetét a tankönyv képe és szövege alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja segítséggel értelmezni a lecke Igéjét: Zsolt 37,3.	• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja mit jelent a vétek, tudjon rá példákat is mondani. • Legyen képes elmondani Mózes ifjúkori vétségét és annak következményeit a tankönyv képe és szövege alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni, magyarázni a lecke Igéjét: Zsolt 37,3.

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT
GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Mózes vétke és következménye.

Kognitív cél: Ismerjék fel a gyermekek, hogy a vétésnek mindig van negatív következménye.

Affektív cél: A vétésben önmagunknak és másoknak okozott fájdalom és rossz érzelmek hátterének feltárása.

Pragmatikus cél: Saját és bibliai példák gyűjtése a tettek és következményeinek összefüggéseire.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Mire jó? Hogyan jó? – szemléltetés Vigyünk be fehér A4-es lapokat a hittan csoportnak! Kérdezzük meg: Mire való? Mire lehet használni? Egyezzen meg a csoport valamiben: levelet írni/rajzolni/hajtogatni stb. Majd osszunk mindenkinek, de előtte minden lapon történjék valamilyen változtatás. Legyen közte olyan, ami nem ugyanúgy használható: • össze gyűrjük • eltépjük • előre meghajtogatjuk kicsibe • valamelyik felére már nyomtattak • előző nap leöntöttük teával, így hullámos, foltos Várjuk meg, míg hangot adnak az elégedetlenségüknek. Próbáljuk meg rendbehozni! Kérdezzük meg, hogy jó-e így! Miért nem? Átvezetés: Mózesrel terve volt Istennek. Megmentette az életét, és az egyiptomi udvarban nevelkedhetett.	Eszköz: több fehér A4 lap Megjegyzés: Ezzel a feladattal arra vezetjük rá a tanulókat, hogy mindennek van egy rendeltetése, ha rosszul használjuk, már nem lesz olyan, amilyen volt. Van, amit helyre lehet hozni, de van, amit már nem.
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	Történetmondás – Mózes vétke és menekülése: • Mózes egyiptomi neveltetése • Ragaszkodása népéhez • Igazság iránti érzékenysége • Bűnös tette, meggondolatlansága • A fáraó keresteti • Menekülése – vesztesége Történet üzenetének elmélyítése a munkáltatótankönyv 1. feladata alapján A feladattal arra szeretnénk rávezetni a gyerekeket, hogy különbség van az érzések és a tettek között. Az	TKGY, TKEI 5. lecke 26. o. Megfigyelési szempont: Mit gondolsz, mit tett helyesen és mit tett helytelenül Mózes? Kapcsolódó feladat: TKGY, TKEI 5. lecke 1. feladat

	együttérzés és az igazságérzet helyes volt, de az erőszak és a bosszú nem megfelelő válasz az igazságtalanságra. Tett és következmény szemléltetése: dominólapok megfigyelése Ok-okozati összefüggések felismertetése. Tett és következmény fogalmának megértéséhez: bibliai szereplők tetteinek és következményeinek az átgondolása a 4. feladat alapján Alkalmazás: Rossz döntések következményének a kezelése: jóvátétel.	Eszközök: dominók, elegendő hely TKGY, TKEI 5. lecke 2. feladat TKGY, TKEI 5. lecke 4. feladat szituációs játék TKGY, TKEI 5. lecke 5. feladat
Aranymondás	„Bízzál az Úrban, és tégy jót!” (Zsolt 37,3)	
Énekjavaslatok (alternatívák)	RÉ21 170:2–3. verse: „Az Úr Istent magasztalom...” TKGY 139. o. 4. ének, TKEI 155. o. 4. ének. RÉ21 724: „Jézus, nyájas és szelíd...” TKGY 137. o. 1. ének, TKEI 153. o. 1. ének. BS 108: „A mélyből hozzád száll szavam...” RÉ21 135:5 „Megáll örökké neve...” BS 144:1–3. verse: „Védelmezz, Istenem...” BS 246:5 „Te vezesd minden léptemet...”	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKGY, TKEI 26–27. o.

A képen látható:

Kétoldalas tematikus képet lát a néző, a háttérben Mózes háta mögött a fáraó palotája és két piramis látható. A Níluson hajók úsznak a távolban. Mózes hátra pillant, menekül a vétke miatt, a büntetés elől.

A szöveg: Fókusz: Mózes lobbanékony természete, önuralmának hiánya ösztönözte arra, hogy igazságot tegyen saját akaratából. Ezért ölte meg az egyiptomi hajcsárt, aki valóban kegyetlenül bánt Mózes népével. Ezután elmenekült a várható következmények elől.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

- Olvassátok el a címet és gondolkodjatok el azon, hogy mit jelent a vétke!
- Olvassátok el a történetet és figyeljétek meg, milyen ember volt Mózes!
- Hogyan nevelkedett Mózes a fáraó palotájában?
- Jellemezzétek Mózes! Milyen tulajdonságai voltak?

- Mit jelent az, hogy Mózes lobbanékony volt? Hogy viselkedik egy lobbanékony ember? Milyen tulajdonságnak van híján?
- Mózes hazalátogatott és valami igazságtalanságot vett észre. Mi volt ez?
- Mit tett Mózes? Miért?
- Tette után mire kényszerült? Miért?
- Merre menekült? Hová tartott?
- Mit jelent, hogy a szíve nehéz volt?

Figyeljétek meg a képet!

- Milyen körülmények között élt Mózes?
- Miért volt jó a Nílus közelében élni?
- Figyeld meg Mózes! Mit üzen az arckifejezése, mozdulata?
- Hová tart? Miért?

Feladatjavaslat az aranymondáshoz:

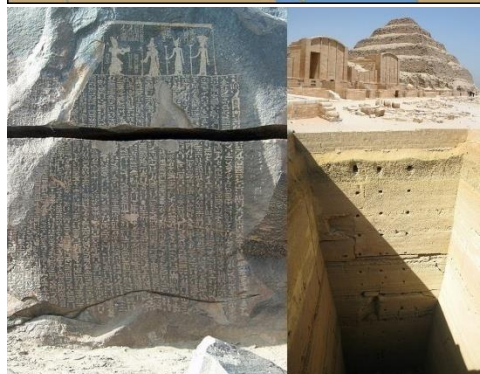
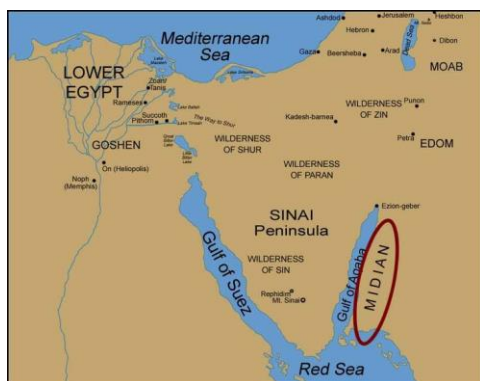
Aranymondás: „Bízzál az Úrban, és tégy jót!”

- Soroljátok fel jócselekedeteket a mai napotokból!
- Mondjátok néhány rossz cselekedetet!
- Honnan tudjuk, hogy mikor döntöttünk jól, és mikor rosszul?
- Mondj egy példát arra, amikor az Úrban bíztál!
- Mondd el a saját szavaiddal az aranymondás tartalmát! Mit jelent számodra?

1. Mózes menekülése

Mutassuk meg Mózes menekülésének helyszíneit! Szemléltessük fotókkal a különböző helyeket!

https://ferrelljenkins.files.wordpress.com/2013/09/pharaohs-island_fjenkins012611_1932t.jpg



2. Imádságra nevelés: Olvadó bűnök

Előkészületek:

vízben oldódó WC-papír gurigákból papírcsíkok kivágása (aqua-tube)

Eszközök:

- vízben oldódó papírcsíkok
- befőttesüveg
- víz
- íróeszköz

a) Hittanoktatói narráció

Azt tanítja a Biblia, hogy Jézus vére által Isten megszabadított a bűneinktől, vagyis megbocsát nekünk. A víz szimbolizálja most Jézus vérének. Azt is tanítja a Biblia, hogy Isten megbocsát, ha megvalljuk neki a bűneinket.

b) Imádság tartalmának előkészítése

Megkérjük a gyerekeket, hogy nevezzenek meg olyan bűnököt, amiket szerintük egy velük egyidős gyerek meg szokott tenni. Írjuk fel ceruzával ezeket a megnevezett bűnököt a papírcsíkra.

c) Imádkozás (bűnvallás)

Hittanoktató saját szavaival kéri Isten bocsánatát, ha ilyen bűnököt tennék meg.

d) Szemléltetés megbeszéléssel

Kérdés: Mi történik a bűnökkel, ha megvalljuk Istennek? Figyeljétek meg, hogy mi történik a papírral!

Szemléltetés: A papírcsíkokat beletesszük a vízbe, kicsit megkeverjük vagy megrázzuk. A papír feloldódik.

Hittanoktatói narráció: Isten megbocsátja a vétkeinket.

El tudjuk-e olvasni a szavakat?

Mi történik a megvallott bűnökkel?

A Biblia azt tanítja, hogy Isten megbocsátja a bűneinket, ha megvalljuk azokat.

e) Imádkozás (hálaadás)

Hittanoktató megköszöni Istennel, hogy Isten megbocsát nekünk.

3. Menedékfogó

Játsszunk fogócskát! A játék előtt jelöljünk ki egy menedékhelyet, ahol a játékosokat nem lehet elkapni. A menedékben csak rövid ideig lehet tartózkodni, amíg 10-ig elszámolunk, utána vissza kell térni a játékba.

4. Ház, Fa, Kutya – kommunikációs készség fejlesztését szolgáló gyakorlat

Cél: a kommunikációs készségek fejlesztése, a verbális és nem verbális kommunikációformák jelentőségének megismerése. A vezetés, irányítás közötti különbség megismerése.

A játék megbeszélésének a kérdései:

- Milyen érzés volt irányítani?
- Milyen érzés volt irányítottnak lenni?

Eszközök:

- páronként 1 db A4-es lap
- alátét a rajzoláshoz
- 1 db színes filctoll páronként
- halk zene

Játék menete:

- A résztvevők párokat alkotnak (Ha a létszám páratlan, akkor vagy az egyik csoporttagot megfigyelőnek kérjük fel, vagy az egyik csoportvezető beszáll a játékba.)

Minden pár két tagja egymással szembefordított székekre ül, térdük összeér, rajta elhelyezve a papírlap az alátéttel. A filctollat mind a ketten megfogják.

A csoportvezető arra kéri a résztvevőket, hogy amíg a zene szól, mindenki hunyja le a szemét, és képzeljen el egy tetszés szerinti tájat, benne egy házzal, a ház mellett egy fával, mellette egy kutyával. Engedjék szabadon képzeletüket!

Kb. 2–3 perc után a zene abbamarad, és a csoportvezető arra kéri a párokat, hogy szavak nélkül, teljes csendben rajzoljanak – a filctollat együtt fogva – egy képet, amin van egy ház, egy fa és egy kutya. Amikor a kép elkészült, szignálják egy közös művésznévvel, majd közösen adjanak egy iskolai osztályzatot rá!

Amikor minden pár elkészült a teljes feladattal, a képeket kifüggesztjük. A párok beszámolnak érzéseikről, elemzik a produktumot, és megbeszélik, hogy milyen tapasztalatokat szereztek a nem verbális kommunikációval, az empátiával és egymás befolyásolásával kapcsolatban.

Forrásanyag: <http://jatek.gyujtemeny.net/jatekszabaly/637.php>